

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto 4.10.
1/2 leta . . . „ 5.—
1/4 „ . . . „ 2.50

Posamične številke stanejo 8 vin.

Na naročila brez doposlane naročilne se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 88.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Dr. Ant. Boháč:

Slovenci v luči zadnjega ljudskega štetja.

(Nadaljevanje.)

Na Koroškem se pojavlja proces germanizacije še hujše. Tam je, kakor v Dolnji Lužici, če ne morda še žalostneje. Vpraša se pa tudi, če niso grozili podatkov ljudskega štetja na Koroškem krivi Slovenci sami. Minulo štetje je zdesetkovalo njihove vrste, in če smo se prej tolažili, da bo že bolje, vidimo sedaj, da to večno upadanje le traja dalje. Številno razmerje obeh narodov se je v tej deželi tako-le izpreminjalo:

Absolutno število.

1880.	Slovencev	102.252,	Nemcev	241.585.
1890.	Slovencev	101.030,	Nemcev	254.632.
1900.	Slovencev	90.495,	Nemcev	269.969.
1910.	Slovencev	82.212,	Nemcev	304.287.

Prirastek oz. upadek.

1890.	Slovencev absol.	— 1.222.	v odst. — 1'20,	Nemcev absol.	+ 13.047.	v odst. 5'40.
1900.	Slovencev absol.	— 10.535.	v odst. — 10'43,	Nemcev absol.	+ 15.328.	v odst. + 6'02.
1910.	Slovencev absol.	— 8.283.	v odst. — 9'15,	Nemcev absol.	+ 34.327.	v odst. 12'72.

Od 1000 domačega preb.

1880.	Slovencev	297'2,	Nemcev	702'2.
1890.	Slovencev	283'8,	Nemcev	715'4.
1900.	Slovencev	250'8,	Nemcev	748'2.
1910.	Slovencev	212'4,	Nemcev	786'1.

Pri vsakem ljudskem štetju je manj koroških Slovencev, najhujši upadek pa beležimo haš v poslednji dobi. V letih devetdesetih se je njihovo število zmanjšalo za 10.525 duš, to je več nego za 10%, sedaj je sicer ta upadek nekoliko manjši, pa šteje še vedno 9'15% (8283), je tedaj izredno nevaren. Zares je nekoliko utehe v tem, da je v resnici mnogo več Slovencev, nego jih izkazuje uradno štetje. Celo Nemci priznavajo, da je v njihovem številu mnogo tisoč Slovencev, in Wutte, ki je največ pisal o narodnostnem razmerju na Koroškem, pravi: »Na Koroškem vpliva zlasti kulturna in gospodarska premoč nemštva na občevalni jezik.« Ne smemo pa pozabiti, da se ta pritisk izvršuje pri vseh štetjih, in da so uspehi tega pritiska res večji od štetja do štetja. To pa je resnično: germanizacija na Koroškem res napreduje, o čemur se prepričamo še bolj, če si ogledamo Koroška mesta.

Največ so Slovenci izgubili v okolici Celovca, ki je bil še v polovici prejšnjega stoletja slovenski. Sedaj se je pomaknila jezikovna meja globoko na jug, in v sedanjih razmerah ni nade, da bi se moglo to neprestano slovensko umikanje v kratkem ustaviti. V celovškem sodnem okraju je število slovenskega prebivalstva padlo v razmerju od 1/2 na 1/4; še v l. 1890 so tu šteli 513'2% (l. 1880 557'8%), kasneje pa že samo 373'7 in l. 1910 samo 273'7%. Še huje napreduje nemštvo v borovelskem okraju, ki leži še južneje in spada pod celovško okrajno glavarstvo. Tu so padli Slovenci v 30 letih od 916'4 na 362'6%, tedaj za 353'8; polovica tega

upadka, t. j. 177'4%, pada v zadnje desetletje. Samo v bohuminskem okraju v Šleziji najdemo take narodnostne izpremembe, drugje pa nikjer! V celem celovškem okrajnem glavarstvu je bilo štetih v zadnjih 10 letih za 3962 Slovencev manj (17'007 proti 20'969 v l. 1900 in 26.387 v l. 1890), tako da spada polovica celotnega upadka na to ozemlje med Celovcem in južno Koroško mejo. Majhna slovenska manjšina v mestu Celovcu se je sicer povečala za 90 glav, pa se je percentualno zmanjšala (64'1% proti prejšnjim 71'7%).

Ravno v najnovejši dobi je germanizacija neobičajno intenzivna v vseh okrajih beljaškega okrajnega glavarstva in v šmohorskem okraju zapadno od Celovca, kjer njeni uspehi prej niso bili toliki. Jeli to posledica nove železnice, ne moremo povedati, pa morda je to res. V beljaškem okr. glavarstvu so padli Slovenci za 3427 duš (sedaj 17.702 mesto prejšnjih 21.129; na 1000 prebivalcev sedaj 249'3 proti prejšnjim 330'9); v letih devetdesetih je bil upadek manjši (2037 duš). Najbolj smo padli v podklosterskem sodnem okraju, za celih 148'2%, v drugih pa se giblje naš upadek med 60'6 do 108'6%; to so številke — grozne, strašne! V splošnem moremo reči, da je najbolj ogroženo severozapadno slovensko Koroško ozemlje, ki tvori ozek prag ob deželni meji ter ga povsod podirajo in prehuknjavajo napadalci. Če pojde tam v istem tempu, kakor doslej, je prav mogoče, da izgubimo ta kos zemlje v doglednem času, če se ne spomnimo pravočasno na dalekosežno obrambno delo. Dolnja tabela kaže številno razmerje za a) celovški in beljaški politični okraj skupaj s šmohorskim, in za b) razvoj Slovencev v ostalem Koroškem ozemlju.

1880.	a) Nemci	74.066,	Slovenci	53.751,	b) Slovenci	48.501.
1890.	a) Nemci	81.272,	Slovenci	54.207,	b) Slovenci	46.823.
1900.	a) Nemci	92.339,	Slovenci	46.558,	b) Slovenci	43.937.
1910.	a) Nemci	115.797,	Slovenci	38.670,	b) Slovenci	43.542.

Prirastek oz. upadek.

1890.	a) Nemcev absol.	+ 7.206,	v odst. + 9'6,	Slovencev absol.	+ 456,	v odst. + 0'8,	b) Slovencev absol.	— 1.678,	v odst. — 3'5.
1900.	a) Nemcev absol.	+ 11.067,	v odst. + 13'6,	Slovencev absol.	— 7.649,	v odst. — 14'1,	b) Slovencev absol.	— 2.886,	v odst. — 6'2.
1910.	a) Nemcev absol.	+ 23.458,	v odst. + 25'4,	Slovencev absol.	— 7.888,	v odst. — 16'9,	b) Slovencev absol.	— 395,	v odst. — 0'9.

Najhujši je torej naš upadek v omejenem ozemlju na severozapadu in v celovškem ter borovelskem okraju. V devetdesetih letih je padlo število prebivalcev velikovškega okraja za 2344 duš, v zadnjih 10 letih pa poskočilo za 212 duš, tu šteje naša izguha v zadnjem desetletju 5—600 duš, od l. 1890 pa do 1100 duš. Tu torej upadek vsaj ni tako grozen, nego drugod, če tudi je velik.

(Dalje prih.)

Usoda Gorice.

Italijanski publicisti, to je oni iz Italije, pišejo o Gorici in tukajšnji »Italijani« se nekaj časa tolažijo, nekaj časa pa jo

čejo, ko čitajo članke o Gorici, o njeni usodi. Oglasi se vselej tudi goriški »Corriere«, ki je bil včasih pogumnejši in samozavestnejši, zadnje čase pa mu je upadlo srce, da trepeta in zdihuje.

Lani je popisal v beneški »Difesi« svoje utise o Gorici in okolici urednik Hans. Dopadlo mu je mesto s krasno okolico, strašili pa so ga slovenski napisi in ko je prišel iz mesta proti državnemu kolodvoru, je naletel na kraj, kjer je že prav vse slovensko: jezik, fiziognomije, običaji.

V Gorici je predaval italijanski literat Caprin in podal svoje utise o Gorici v florenskem »Il Marzocco«. Caprin je posegel v zgodovino in hotel dokazati, da je bila Gorica od nekdaj furlanska, zadnje čase pa, odkar je otvorjena planinska železnica, se vozijo skozi Bohinjski predor na Goriško Slovenci iz Kranjske in ti zahtevajo, da se jim mora mesto podati in se posloveniti. Ali Gorica ne obupava in Caprin misli, da ostane vedno laška.

Ta dni pa je pisal o Gorici Domenico Oliva, sodrudič lista »Giornale d'Italia«. V Gorici je bil pri predstavi Sem Benellijeve »Gorgone«, videl je Gorico in napisal o njej spomine. Domenico Oliva pravi, da je Gorica »italianissima«, ali Slovenci so pred durmi. Pri pogledu v okolico mu ugaja zlasti Soča, reka z morskimi refleksi, zeleno zrcalo gorovja, ki jo obdaja, — Caprin se ustavi pri znamenitem železniškem mostu v Solkanu in tu okoli vidi vse tuje, napisi in obrazi oseb, tuj rod.

»Zadnje hiše Gorice so prava meja italijanskega sveta: Korak dalje in zunaj si sredi ljudstva sovražnega, ki nas ne razume.«

»Piccolo« se je bavi! obširno z Olivovimi trditvami, trdeč, da je goriška italijanska mladina občudovanja vredna: ima v sebi disciplino vojakov in entuzijazem misijonarjev; ali Slovenci so predurmi in zadnje hiše Gorice so konec italijanstva.... Povedal je tudi, da je Sem Benelli govoril pri oknu tej goriški italijanski mladini in hvalil njeno narodno obrambo. (Torej tujec hujska goriške Italijane proti Slovincem!)

Goriškemu »Corrieru« je pri članku Olive strepetalo srce in milo pripoveduje, kako so ubogi, trpeči goriški Italijani malo upoštevanji v kraljestvu. Pravi: »V kraljestvu vedo malo o nas. Najti-pa je brezkončno vrsto Italijanov, dobrih patriotov, morda dobro poučenih o albanskih vprašanih, ki pa so prepričani, da se govori v Gorici avstrijski jezik, da je Idrija velika reka, ki deli dva sveta: Evropo in Azijo.« »Corriere« je hud na Touring-klub, ker je tuintam na svojih zemljevidih napisal naše kraje, kakor se res imenujejo in ne kakor jih pačijo naši spačeni Italijanci; jezi se na komité Turinske razstave, ki je pošiljal med Italijane v Avstrijo nemške proglase s podpisom »Bürgermeister von Turin«; jezi se na Videmce, ker je neki izdajatelj zemljevidov hotel imeti slovenske kraje slovensko zapisane.... to se dogaja tisti čas, ko se goriški Italijani bojujejo, samo da bi ostali Italijani, kakor so bili njihovi predniki.* — V nekem lombardskem mestu, industrialnem naprednem kraju, so delali komplimente goriškim Italijanom, češ, da čeprav prihajajo iz Gorice, govorijo tako dobro italijansko. Sledijo vzdih: »O Domenico Oliva, kako smo osamljeni mi Italijani na zadnjem koščku naše zemlje! Ta-

*) Z Banjšic! (Opomba staveca).

ko živimo. Vlada nas zatira, tujci naš nasakujejo in hočejo v naši hiši zagospodovati, naši lastni bratje nas ne poznajo. Sami smo, ubogi, zapuščeni, v boju z vsem in vseini, samo ker hočemo ostati Italijani! Lamentacije za Veliki petek!

Domenico Oliva je mislil, da bo njegov opis Gorice balzam za goriške trpeče brate, pa je bil strup, kateri je žvil »Corriere« da ga lomijo strašne bolečine in mu rojijo iz prsi bridki vzdih. Usoda Gorice bo pač taka, da se umakne iz nje počasi italijansko gospodstvo! Hansi, Caprini in Olive ne ustavijo naravnega razvika. Kakorhitro se je dvignila narodna zavest med Slovinci, je nehalo raznarovanje v goriškem mestu in s tem je zapечатena usoda »italijanske Gorice«. »Italijansko Gorico« upropašča tudi italijanski šovinizem in zadnje udarce mu daje zaničerno gospodarstvo v mestni hiši. Odkar imamo planinsko železnico in odkar raste Tržič, od takrat dalje ni več bodočnosti za »italijansko Gorico«. Dotok je slovenski, raznarodovanje je nehalo, Italijani se že umikajo počasi pod pritiskom naravnega razvika. Pripomočkov, ki bi služili Italijanom proti temu razvitku, ni in jih ne bo in tudi če se zgradi politična železnica iz Červinjana v Gorico, ostane ta črta vedno le črta iz Gorice v Červinjan. »Italianissima« je že sedaj le na papirju. Kako pa naj bo »italianissima«, če je polovica prebivalstva slovenska! Če se hočejo trapiti s takimi tolažbami, naj se; to so zadnje šibke biljke, ki ne zdržijo nikogar pokoncu. Zato se ne bomo prerekli z italijanskimi publicisti, ki pišejo v izvestne namene, da bi tolažili in hrabrili, često po dobljenih napačnih utisih, sugeriranih od goriških Italijančkov, katere je sram, da je Gorica dandanašnji že tako malo italijanska. Ni treba več ponavljati, da ima naše mesto slovensko ime, da od nekdaj prebiva tukaj naš rod, to vemo vsi, to spričuje zgodovina, pa naj kak italijanski publicist še tako kriči o pristnem italijanskem značaju goriškega mesta in še tako zatrjuje, da je Gorica »italianissima«.

Citiramo raiše besede resnega italijanskega moža, ki govori resnico, katerega pa naši Italijani prav radi resnice, katero govori, ne marajo.

Angelo Vivante je pisal o Gorici: »La casa nostra fu ed è in realtà casa commune — skupen dom Italijanom in Slovincem in gledé preteklosti, bodočnosti in usode Gorice: »da je moč asimilacije v Gorici izčrpana in je nespametno od strani goriških Italijanov, odrekati Slovincem v mestu pravico domačinstva.«

Porotne razprave.

Druga razprava.

(Nadaljevanje.)

Razprava proti Mihi Maregi:

Žena pokojnega Pertota je izpovedala, da so bili dobri znanci z družino Marega že kakih 10 let. Predsednik jo je vprašal, če je bil njen mož nevaren človek. Vdova: Nevaren ni bil; včasih je kričal, ko je bil pijan, sicer pa je bil dober človek. O obtožencu pravi, da ga ni videla nikoli popolnoma pijanega; ko je prišla tje, ko je ležal mož ustreljen pred njo, je bil Marega pograbil tudi njo in jo vrget na tla. To radi tega, ker je pobrala s tal patrone. Redarji so izpovedali, da je bil

Marega pač natkan ne pa pijan. Ko so ga aretirali, se je spominjal na vse. Zaslišane so bile še druge priče, ki niso izpovedale nič posebnega; ena priča ni povedala drugega nego da je bila pijana. Žena Maregova je izpovedala, da je bil njen mož, ko je storil zločin, popolnoma pijan. Dr. Pitamic je izpovedal, da je obtoženec popolnoma zdrav in odgovoren za dejanje. Nekeč mu je padla neka opeka na glavo, ali ta poškodba ni pustila posledic. Izvedenec meni, da je bil obtoženec na kritični dan pač opit ne pa pijan. Razlaga, da so tri stopnje pijanosti, Marega se je nahajal v prvi in je torej odgovoren za svoje dejanje. Obtoženec je tudi pripovedal, da je gluhi. Izvedenec pravi, da to ne more biti od opeke, marveč vsled kaknega drugega vzroka. Zaslišan je bil tudi dr. Bramo kot izvedenec; izpovedal je jednako dr. Pitamicu.

Porotnikom so bila stavljena štiri vprašanja: ali je streljal z namenom, usmrtiti Pertota; ali je streljal nanj ne iz navedenega namena ampak iz kaknega drugega hudobnega namena; ali je storil to v svojo postavno obrambo; ali je storil to, prekoračivši potrebno obrambo, da odvrne od sebe napad na svoje življenje? Branitelj je hotel še dodatno vprašanje gledé pijanosti pa je bil predlog odbit.

Po govornih namestnika državnega pravdnika, branitelja in predsednika sodnega dvora so šli porotniki v dvorano. Po preteku pol ure so se vrnili. Zanimali so prvo vprašanje, potrdili drugo in zanimali tretje, vse z 12 glasovi. Sodni dvor proglašajo na podlagi pravoreka porotnikov razsodbo, s katero je Miha Marega obsojen na 3 leta težke ječe z jednim postom in trdim ležiščem vsak mesec.

Tretja razprava.

V sredo se je vršila tretja razprava, in sicer je sedel na zatožni klopi 82 let stari Valentin Jazbec iz Sute pri Komnu, obtožen goljufije in tatvine.

Sodni dvor: predsednik nadsvetnik M. Rutar, prisednika svetnik Strausgitt in sodnik Leoncellis. Zapisnikar avsk. Cigoj. Državno pravdnništvo zastopa I. državni pravdnik Jeglič, branitelj dr. Sket. Porotniki so Slovenci.

Jazbec je mešetaril z živino. V nekaterih krajih so ga imeli za premožnega moža, ki je vzbujal zaupanje. Tako se je znal prikupiti tudi Ivanu Toplikarju v Zalogah, kateremu se je ponudil, da bo kupil zanj živino. Šlo je vse prav spočetka, potem pa je rekel Jazbec, da pojde v Čepovan po živino, da jo tam dobi bolj poceni. Toplikar mu je dal 1000 K; ker ni imel sam pri rokah toliko denarja, si je bil izposodil 300 K pri Fr. Vodopivcu. Jazbec je vzel 1000 K, odšel in ga ni bilo več nazaj. Toplikar je čez čas poizvedoval in se prepričal, da ga je Jazbec ogoljufal. Naznanil je to žendarmem. Jazbec je bil aretiran radi drugih goljufij, storjenih Francu Mozetiču in Jos. Vovku iz Bilj. Od Mozetiča je znal izvabiti 800 K v kupčijske namene, Vovku mu je dal kot posojilo 300 K. Kmalu pa sta se prepričala, da z Jazbecovimi kupčijami ne bo nič in sta ga ovačila. Jazbec je bil aretiran 25. jan. 1913. v Solkanu. Tačas pa so iskali starega Jazbeca že tudi radi goljufije 1400 K. Namreč 21. jan. letos se je sešel Jazbec na kolodvoru v Trstu z Mat. Savronom iz Topolovca v Istri ter mu svetoval, naj gresta skupaj spat v ljudsko prenočišče v ulico Gaspere Gozzi. Savron je poznal Jazbeca in sta šla res v omenjeni kraj. Savron je imel seboj denar, prišel je bil iz Ljubljane, kjer je prodal vino; imel je denarja 3400 K; v suknji je bilo

1400 K, drugo v telovniku. Šel je ven iz sobe, ko se je vrnil, je videl Jazbeca pri svoji postelji, na postaji se je prepričal, da je okraden in je podal ovačbo. Jazbec je rekel Savronu, da pojde v Videm, pa je šel le do Moše in povabil svojega nečaka, da pride k njemu, da naložita denar v kakem denarnem zavodu. Naložil pa je Jazbec denar na pošto hranilnico in sicer v Solkanu.

Jazbec, rojen 12. febr. 1831., je bil obtožen: da je ogoljufal Ivana Toplikarja za 1000 K, Mozetiča za 800 K, Vovka za 300 K ter da je ukradel M. Savronu 1400 K.

Jazbec je pred poroto pripovedoval, da je dobil od Toplikarja, Mozetiča in Vovka denar v namen, da v laškem Vidmu nakupi ponarejenih bankovcev. O Savronu pravi, da mu je dal 400 K, ko sta skupaj pila; da bi mu bil kaj ukradel, to ni res; ali pa mogoče mu je v onem lokalu kdo drugi denar ukradel. V Solkanu je naložil 1400 K, ker tam je najbolj poznan, 400 K pa je imel pri sebi. Gledé Toplikarja je rekel, da je kupoval živino zanj za svoje denarje, ali denar je dobil za nakup ponarejenih bankovcev. Glede denarja 1800 K pravi, da je to njegov prihranek; da je on hranil, radi tega je šel jest tudi h kapucinom.

Jazbec je pravil, da ima v Vidmu nekega gospoda, ki mu bo dal ponarejenih bankovcev kolikor bo hotel. Pristavljaj je, da je imel glede bankovcev vse tri poškodovance za norca.

Toplikar je kot priča izpovedal, da je imel zaupanje v Jazbeca, ker ga je imel za dobrega mešetarja; zato mu je tudi dal denar. Obtoženec ponovi, da je dobil denar za nakup ponarejenih bankovcev. Fr. Mozetič mu je dal 800 K, meneč, da ima opraviti s poštenjakom. Vovk mu je posodil 300 K, ker je zaupal Jazbecu in menil, da potrebuje ta denar pri kupčiji ter mu ga o prvi priliki vrne. Savron je povedal, kako se je sešel z obtožencem in kako je zjutraj, ko je šel ven iz sobe in se vrnil, dobil Jazbeca na svoji postelji, ali sumil ni takrat nič, proti poldnevju je zapazil, da mu je zmanjkalo 1400 K. Orožniški postajenačelnik iz Solkana izpove, da je našel pri Mariji Kancler v Solkanu knjižico za 1800 K in 400 K, kar je Jazbec shranil pri njej. — Jazbec je bil že pankrat kaznovan radi goljufije in tatvine. — Govoril je obširno državni pravdnik in za njim branitelj dr. Sket. — Stavljena so bila porotnikom štiri vprašanja, za vsak slučaj eno vprašanje: prva tri se tičejo goljufije, storjene Toplikarju, Mozetiču in Vovku, slednje radi tatvine, vzročne Savronu.

Porotniki so potrdili vprašanja: prvo z 12 da, drugo z 10 da, 2 ne, tretje z 12, četrto z 8 da, 4 ne.

Jazbec je bil obsojen na podlagi porotniškega pravoreka na 3 leta težke ječe z enim postom in trdim ležiščem vsakih 6 mesecev.

Denar, ki so ga dobili pri Jazbecu, si poškodovanci lahko razdelijo med seboj primerno, ako se sporazumejo za to.

Četrta razprava.

Avgust Battan je bil rojen v Krmini dne 9. junija 1883. Po poklicu je brivec. Seznanil se je bil v Bracanu z Marijo Vižintinovo ter občeval z njo spolno, ko še ni štela 14 let. Rojena je Vižintinova dne 20. febr. 1900. Battan je dobro vedel iz ust Marije in iz ust njene matere, koliko je stara. Po Bracanu so seveda kmalu začeli govoriti o nedopustnem razmerju med Battanom in Vižintinovo deklico, žendarmem je izvedela o tem. Brat Marije, Peter Vižintin je nekoč nabil Battana radi tega. Battan in deklica sta prvotno vse tajila, potem pa vse priznala.

Razprava se je vršila pri zaprtih durih. Predsedoval je dvorni svetnik Caza-fura, prisednika svetnik Strausgitt in sodnik Leoncellis, državno pravdnništvo je zastopal državnega pravdnika namestnik dr. Marinaz, zapisnikar pl. Fabris. Branitelj dr. Flego.

Obtoženec ne taji svojega razmerja z Vižintinovo; pravi, da se ljubita, in dobili so pisana, v katerih jej je ljubljaj, da jo poroči. Marija Vižintin potrdi, kar pravi obtoženec in govori le v njegov prilog. Brat Peter je slišal od drugih ljudi, ko so govorili o tem razmerju in je radi tega nekoč oklofufal Battana. Mati izpove, da ni vedela za tako razmerje in so se jej

zdeli nedolžni poljubčki, ki sta si jih dajala Battan in njena hči. Da sta se skupaj vozila z biciklijem, je ona dovolila.... Porotniki so Battana oprostili obtožbe oskrumbe.

Razprava, ki se ne more vršiti.

Včeraj se je imela vršiti razprava proti znanemu soc. demokratičnemu voditelju Alfredu Callini-ju radi žaljenosti časti potom tiska. Toži ga Fran Špacapan, predsednik društva »Camera del Lavoro«. V listu »Socialista Friulano«, kateremu je urednik Callini, je izšel lani v juniju članek, v katerem se trdi, da ta Camera del Lavoro slepari uslužbenca mestnega tramvaja, ki so organizirani v tej »Cameri«, ter da del inkasiranega denarja za organizacije prihaaja prav renegatom z Vogrskega in iz Zapotoka, itd.

Špacapanov pravni zastopnik dr. Donatti je omenjal, da porotnikov je Italijanov samo 12, Slovencev 24, da bi bilo težko sestaviti čisto porotno klop, zlasti še, ker imata zastopnika toženca in tožitelja pravico, odklanjati določeno število porotnikov spisi so italijanski in ne koristil bi nič tudi tolmač. Porotna klop se sestavi iz 7 Slovencev in 5 Italijanov. Sodni dvor sklene končno, da se razprava preloži.

S tem je zasedanje zaključeno.

Nadaljevanje volne na Balkanu.

Skader pred padcem.

Milan, 3. aprila. »Corriere della sera« priobčuje s Cetinja to-le brzozjavno poročilo: Po strahoviti borbi, ki je trajala ves dan, je padel Veliki Taraboš v črnogorske roke. Tako se zatruje po vsem mestu z največjo gotovostjo in odločnostjo. Po teh vesteh je v turških rokah samo še Mali Taraboš, katerega pa ne bo težko zavzeti, ker obvladuje Veliki Taraboš vse ostale pozicije. Na moje vprašanje pri ministertvu, če so vesti glede Taraboša resnične, se mi je odgovorilo, da so vse one vesti brez vsake podlage. Kasneje pa mi je ruski general, ki biva na Cetinju in je neprestano v najožjih stikih s političnimi in vojaškimi krogi, z vso resnostjo zatrjeval, da sta že dve reduti na Velikem Tarabošu padle v črnogorske roke. Koliko resnice je na teh vesteh, ni mogoče dognati, ker čuva vlada glede dogodkov pred Skadrom najstrožjo tajnost. Res pa je, da so dobili zdravniki na Cetinju ukaz, naj se nemudoma napotijo na bojišče, in takisto je res, da je včeraj mnogo dam »Rdečega križa« odpotovalo na Reko. Vse razpoložljive privatne avtomobile je vlada rekvirirala za-se. Iz bolnišnic so odpustili vse lahko ranjene vojake, da napravijo prostor težkim ranjencem izpred Skadra. Razen tega nameščajo postelje za ranjence v privatnih hišah. Od sobote grme neprestano pred Skadrom topovi in čisto gotovo je, da se je glavni naskok na trdnjavo že v noči od sobote na nedeljo pričel. Izpred Skadra že prevažajo številne mrtvece.

Demonstracija vojnih ladij.

Cetinje, 3. aprila. Včeraj ob 7. zjutraj je prispel oddelek avstro-ogrškega vojnega brodogve med Ulčin in Bar pred Mrkojeviče, 10 milj od obali.

Berolin, 3. aprila. Nemška križarka »Breslau« bo dospela še danes pred Bar.

Milan, 3. aprila. »Secolo« poroča iz Spice: Vojni ladji »Varese« in »Garibaldi« sta odpluli z zapečatenimi povelji.

London, 3. aprila. Tukajšnji krogi zatrjujejo, da bo zahtevala Avstrija, če pade Skader, nasilno odstranitev srbskih in črnogorskih čet in da bo to vprašanje povzročilo novo mednarodno krizo.

Novi srbski transporti.

London, 3. aprila. Iz verodostojnih virov poročajo, da je prispelo 36 grških transportnih ladij v spremstvu 6 vojnih ladij v Sv. Ivan.

Skader.

Dunaj, 4. aprila. Po poročilih iz Cetinja je generalni naskok na Skader tudi včeraj miroval. Uspeh zadnjih napadov je zadovoljiv. Iz Brdice, utrdb na Tarabošu, in iz Velikega Bardanjola, ki so v rokah

oblegovalne armade se vrši še vedno ob-streljevanje turških pozicij. Turkom pa so ostale še nekatere važne redute. Izgube oblegovalne armade so velikanske. V zadnjih dneh je padlo nad 4000 mož. Zato čakajo oblegovalci na nove srbske čete, ki so svoj prihod že naznanile.

Kotor, 4. aprila. Črnogorske in srbske čete so izgubile v zadnjih bitkah 2000 mrtvih in imele skoraj ravno toliko ranjencev. Po celi deželi se zopet pripravljajo bolnišnice, katerih protektorat so prevzele kraljica, ruska velika kneginja in prestolonaslednikova žena.

Grška proti Italiji.

Atene, 4. aprila. — Časopisje piše zelo razburjeno proti Italiji zaradi obmejitve Albanije. Listi naglašajo, da se Grška v Epiru ni bojevala, da bi prišli njegovi prebivalci, ki so bili prvobojevniki za grško idejo, pod gospodstvo neciviliziranega albanskega naroda, ki je Epir vedno pustošil. Prebivalstvo v Epiru se bo temu protivilo do skrajnosti. Grška vojska zavzetih pokrajin ne bo zapustila, niti če bi se ji to zapovedalo in se bo ustavila v bran vsaki vojski in naj pride ta iz Rima ali Trsta. Italija je sovražnik Grške ravno tako, kakor je bila to prej Turčija.

K padcu Odrina. — Zarobljenje Šukri paše.

Belgrad, 4. aprila. Poveljnik 20. srbskega pehotnega polka je osebno poročal o akcijah tega polka pred Odrinom. Predložil je protokol podpisan od višjih bugarskih častnikov, ki dokazuje, da je 20. srbski pehotni polk ujel Šukri pašo.

Dalje v prilogi.

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodcu trpeče neprekosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražilnimi čistil. kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.— Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Mollo-vo Franc. žganje in sol

Za ribanje života. — Bolečine olajšujoče in o-repjujoče staroznano sredstvo proti tiganju in prehlajenju vsake vrste. Orig. steklenica K 2.— Na prodaj po vseh lekarnah in mirodlinicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni salochnik, Dunaj, Tuchlauben 9. Zaloga v Gorici v lekarni: A. Gironcoli, G. Cristofolotti.

Prava dobrota

je za mater in otroka v mnogih slučajih, ko odpove prezgodaj mleko, da se podaja otrokom „Kufek« kot hrano. „Kufek« je jako lahko prebavno in vsebuje najboljšo hranilno snov; ki z lahkoto prenaša žlodec najšibkejšega dojenčka. Otroci uspevajo prav dobro in se jih ne loti nikako motenje pri prebavi.

Naznanilo.

Plzensko pivo »Plzenski prazdroj« meščanske pivovarne v Plznu se toči v Gorici v sledečih lokalih: Hotel della Poste, Hotel pri treh kronah in v kavarni Corso.

Vsak dan sveže pivo se lahko dobi v steklenicah v glavni zalogi A. Pečenko, Corso Jos. Verdi št. 26. — Tamkaj je tudi zaloga različnih vin.

Cene zmerne.

118-4

Biser

med vsemi žitnimi kavami je - **Franckova Perl-rž.**

Vsak požirek iz škodelice potrjuje premoč te fine kakovosti.

K vsaki žitni kavi pa je, da se doseže v resnici poln okus in lepa okusna barva, treba pridjati malo porcije

pravega zagrebskega Franckovega pridačka za kavo.

Obe vrsti dobite se v vsaki spec. trgovini.

Kako je bil umorjen poveljnik Skadra?

»Albanska korespondenca« je dobila iz Skadra poročilo, ki potrjuje umor poveljnika Skadra, Hasan Riza. Poročilo pravi: Hasan Riza se je odzval vabi Essad-paše in je preživel večer pri njem. Ko se je Hasan Riza po večerji vračal domov, so ga v Fiska Celes napadli tri moški in ustrelili. Mrtolice so pobegnile. »Albanska korespondenca« trdi, da je mrtolice najela Črnagora. Po smrti Hasan Riza je poveljstvo prevzel Essad-paša.

Črnogorci zavzeli dve nadaljnji utrdbi na Tarabošu.

Belgrad 4. Privatna brzajavna poročila z najverodostojnejše strani zatrjujejo, da so Črnogorci in Srbi zavzeli dve nadaljnji utrdbi na Tarabošu in da se vsled tega pričakuje padec Skadra vsak čas.

Generalni naskok na Skader.

Praga 4. Praški listi so dobili poročilo, da se je generalni naskok na Skader že pričel in da se nahaja Taraboš že v rokah Srbov in Črnogorcev.

Odgovor balkanske zveze na mirovne pogoje veselit.

Sofija 4. Odgovor balkanske zveze na mirovne pogoje veselit dobe velevlasti takoj, ko se vrnejo bulgarski ministri iz Drinopolja.

Balkanske države se sicer strinjajo v tem, da naj bo vzhodna bulgarsko-turška meja črta Midija-Enos, glede drugih vprašanj pa se zahteve balkanskih držav zelo razlikujejo. Tako zahtevajo Srbi in Črnogorci, da se morajo vse turške trdnjave zapadno od linije Enos-Midija takoj udati, Grška pa stoji na stališču, da mora Turčija Egejske otoke neposredno izročiti Grški, ne da bi o tem vprašanju odločevale velevlasti. Vrh tega zahteva Grška, da mora biti v odgovoru precizirana tudi zahteva glede južne albanske meje in sicer mora Grška dobiti pristanišče. Quaranta. Glede vojno-odškodninske zahteve so odine vse balkanske države.

Ruski vojni material za Črnogoro.

Petrograd 4. Inozemsko časopisje prinaša vsemogoče komentarje povodom vesti da se je izkrcala v Medovi neka ladja, ki je pripeljala za Črnogoro vojni material iz Rusije. Petrograjska brzajavna agentura izjavlja, da je bil dotični material darovan Črnigori že l. 1911, a ga je kralj šele sedaj zahteval.

Veleposlaniška reunija.

London 4. Veleposlaniki so konferirali dve uri, nakar je bila seja odgodena do torka. Glede brodogodne demonstracije je že vse sklenjeno in določeno. Demonstracije se vdeležijo vse veleposlane, razven Rusije. Vojne ladje so dobile telegrafične instrukcije, naj odidejo na črnogorsko obalo in prično z efektivno blokado. Posameznosti naj odrede povejniki. Skupnemu brodogovju bo poveljeval najstarejši oficir.

»Bataljon smrti.«

Polkovnik Plamenac je rekel generalu Martinoviću pred naskokom na Veliki Taraboš: »Dajte mi 600 mož in v zahtem Taraboš. Izbral si je 600 mož in dal bataljonu ime bataljon smrti. Ti moške so razdrli živo omrežje pod turškimi topovi, metali so ročne bombe; izvršili so svojo nalogo, padel je njihov poveljnik Plamenac in po najhujšem boju so pritisnile čete in premagale Turke.

Boj za Skader.

Govori se o — kompromisnem predlogu: Črnagora naj odstopi od Skadra, pa dobi za to trikot ozemlja med Bojano in Drino in s tem pristanišče. Sv. Ivana nadumskaga Črnogorski kralj Nikita pa pravi, dali ali Skader Črnigori ali umetli. Za danes baje je določen generalni naskok na Skader. — Ladje pa križarijo pred Barom in sicer je doslej 10 bojnih ladij v vodah pri Baru. Pričakuje se odločitev glede Skadra v najkrajšem času.

Politični pregled.**Avstro-Ogrska.**

Češki vojniki kaznovani, ker so proslavljali padec Odrina. — Agencija »Hertz« poroča, da so v Jožefovem šle cele vrste Čehov po mestu, polož narodne pesniške besede, izvedli, da je padel Odrin v

bulgarsko srbske reke. Klicali so tudi »Živio Srbi, živio Bulgari! Udeležili so se demonstracije tudi nekateri češki vojniki. Radi tega so bili kaznovani in tri dni ni smelo vojaštvo iz vojašnice.

Za »Nemški dom« v Trstu. — Na dnevnem redu deželne zbornice dolnjeavstrijskega je bila dne 2. t. m. med drugimi točkami tudi prošnja družbe za zgradbo Nemškega doma v Trstu; družba prosi enkratno podporo za zgradbo nemške trdnjave ob Adriji.

Voditelj čeških socialnih demokratov izvoljen v državni zbor. — V okraju Klado na Češkem je bil pri nadomestnih volitvah v državni zbor izvoljen dr. Fr. Soukup, voditelj češko-slovanske socialne demokracije, z 8350 glasovi proti narodnemu socialistu, ki je dobil 994 glasov.

Demonstracije v Splitu. — Dunajski listi poročajo, da so se 4. t. m. vršile v Splitu zopet velike manifestacije v prilog balkanski zvezi. Demonstranti so baje vpili: »Živela balkanska zveza! Dolj z Avstrijo!« Orožniki so aretirali okoli 20 demonstrantov. Uradni razglas pozivlja občinstvo, naj se vzdrži vsake demonstracije.

Inozemstvo.

Pojasnila pl. Jagowa o balkanski zvezi in položaju na Balkanu. — Proračunska komisija poslanske zbornice je pričela razpravo o proračunu zunanjega ministra. Državni tajnik pl. Jagow je ob tej priliki poročal o ustanovitvi balkanske zveze, katere prvotni namen je bil združiti vse balkanske države s Turčijo vred. Ker pa Turčija ni hotela o tem ničesar slišati, je prišlo do zveze neturških držav, ki je bila naperjena direktno proti Turčiji. Zveza je bila definitivno sklenjena približno meseca junija 1912. Državni tajnik Jagow je nato povdarjal, da je Nemčija, kar se tiče albanskega vprašanja, vedno zvesto, stala na strani Avstrije in bila na željo svoje zaveznice tudi takoj pripravljena, vdeležiti se brodogodne demonstracije proti Črnigori. Kako se bo to vprašanje vsled trdovratnosti Črnogore razvilo, še ni mogoče ničesar sklepati. Državni tajnik je pri tej priliki povdarjal, da so vse velesile edine o tem, da mora Skader pripasti Albaniji, dočim prapadejo Prizren, Peč in Djakovica Srbiji.

Srbska skupščina. — Ministerski predsednik Pašić je v svojem govoru v seji 3. t. m. povdarjal, da je srbska armada tekom enega meseca osvobodila svoje srbske brate in maščevala Kosovo. Po izvršitvi svoje naloge, je srbska armada priskočila na pomoč zaveznikom, ki so ravnotako sijajno izvršili svojo nalogo. Srbska armada je v zvezi z Bulgari zavzela celo vrsto najmočnejših turških utrdb pri Odrinu. Končno je pozval zbornico, naj dovoli stroške za sezidavo velike cerkve na Kosovem polju v spomin padlim junakom. — Poslanci so sprejeli predlog z velikanskim navdušenjem.

Danev v avdijenci pri carju. — Predsednik bulgarskega sobranja dr. Danev je bil dne 3. t. m. v avdijenci pri ruskem caru.

Deputacija Kucovlahov hodi okoli po Evropi po glavnih mestih, zahtevajoč avtonomijo za oni del Macedonije, kjer prebivajo Kucovlahi najbolj skupaj. Iz Londona je prišla deputacija v Berlin, kjer pa jo je državni tajnik Jagow sicer uljudno sprejel, ali jim dal malo upanja; odpravil jih je z obljubo: da se bo bavil s tem vprašanjem. Iz Berlina je šla deputacija v Rim. No, ogledala si bo deputacija Evropo, opraviti tako ne more nič; za vsak rod na Balkanu pač ne bo posebnega kraljestva!

Čestitke srbskemu kralju iz Rusije. — Srbski kralj Peter je dobil te dni nad 300 čestitk iz Rusije, v katerih se v izbranih besedah hvali srbska hrabrost pred Odrinom. Brzajavna čestitka ruskega carja je bila posebno srčna.

»Vojna med Avstrijo in Srbijo neizogibna.« — »Reichspost« piše: »Beograjski list »Balkan« napada vehementno Avstrijo, ker se postavlja za zaščitnico Albanije. Avstrija jej postavlja meje ne glede na to, ali se to strinja z vitalnimi interesi Srbije in Črnogore. Ali če je Evropa preslaba, da bi odvrnila Avstrijo ter ustavila njeno delo, storita pa to Srbija in Črnagora ključ: Zadostil! Ne več dalje! Vojna med Avstrijo in Srbijo je neizogibna.«

Darovi.

V prilog našim vojakom ob meji. — Kakor smo javili svoječasno, je pričela baronica Marija Bianchi iz Rulji, akcelo, v prilog našim vojakom na meji obstoječo v nabiranju denarja, različna oblake in drugega blaga. Prvi seznam takih darov se je že objavil v tukajšnjih listih. Drugi seznam darovateljev je dolga in izkazuje darovatelje iz naše dežele in od drugod. Vrh tega je gori omenjena baronica Bianchi nabrala ter poslala poveljstvu 12. gorske brigade v Banjaluki (Bosna) te-le predmete: toplo spodnje perilo, 291 komadov, volnene nogavice 314 parov, volnene zapestnice 401 par, pletene jopice 19 komadov, volnene rokavice 114 parov, peče snežnice 97 komadov, čokolada 101 paketov, cigarete 32 škatel po 100 komadov, cigare 390 komadov, tobak 89 paketov, sladkor 5 kg v 16 škatljah, rum 5 steklenic, čaj 4 1/2 kg, v 40 malih škatljah. Skupno 1971 komadov. Človekoljubna, snovateljica, akcije se toplo zahvaljuje vsem blagim gospem in gospodom, ki so na tako krepki način podprli njeno strem-ljenja. Tem izrazom hvaležnosti se spoštljivo pridružuje odbor.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. — Okrajna posojilnica v Kobaridu 100 K. — Posojilnica in hranilnica v Ajdovščini 30 K. — Rodbina Repičeva v Ajdovščini ob priliki smrti sina dijaka goriške realke 100 K. — Veseli planinci na Šentviški gori 10 K. — Na račun mesečnine je prišlo 93.28 K.

Goriški planinci nabrali na plan. izletu na Šentviško goro 10 knon za družbo sv. Cirila in Metoda.

Nabiralniki Ciril-Metodove družbe: pri črnem orlu K 13.40; pri jelenu K 15.10; pri Fonu na Solkanski cesti K 5.

Domače vesti.

Okrajni sodnik v Komnu g. Fran Dominko je imenovan za deželno sodnega svetnika na svojem sedanjem službenem mestu.

Premeščen je namestništveni koncipist dr. Fr. grof Gudenus iz Gorice v naučno ministerstvo.

Sankcioniran zakon. — Cesar je sankcioniral deželni zakon o občinskih posredovalnih uradih.

Spomin na skladatelja Josipa Kocjančiča. — 10. t. m. bo 35 let, kar je umrl izredno nadarjeni skladatelj Josip Kocjančič. Bil je rodem iz Kanala pri Gorici.

Iz finančne službe. — Davčni oficijal Ivan Lovrič v Trstu je imenovan za oskrbnika in davčni asistent A. Vernier za oficijala.

Iz poštne službe. — Za poštne asistente so imenovani praktikanti Oto Mayr, Lino Pavletič, Franc Koprivec, Ludovik Mikuš in Ludovik Ditrich za Trst, Ivan Bačič in Anton Ivessa za Pulj, Božo Rimanič za Lošinj, Franc Lapajne za Novo mesto in Feliks Černe za Koper.

G. dr. Mihailo Rostohar, docent v Pragi, je razglasil po listih, da bo tožil »Soča« radi članka »Denunciacije«; češ, da na ta članek se more odgovoriti le s tožbo. — Jemliemo na znanje in računamo na to, da se napovedano tudi zgodi!

Naše obmelo šolstvo in prepotrebna »Dijaška kuhinja« so ustanove, ki jih moramo izdatno podpirati; ako si hočemo ohraniti mladino — naš up. Dolžnost nas vseh je, da se drevi zberemo v dvorani »Trgovskega doma« in položimo »mač dar domu na altar«. Preskrbljeno je za nepri-sileno zabavo in izvrstno kapljico in jedio. Pridite in podprite ono, kar je naša skupna last, naša bodočnost, naš up.

Šukri paša pod streho goriškega Slovenca v Sofiji. — Šukri paša in 12 ujetih turških odrinskih generalov stanuje v Sofiji v hotelu našega rojaka Kende.

Intri zvečer v gledališče v Trgovski Dom! — Predstavlja se izborna burka »Uhoga para«!

Izolt za zidarskega mojstra so napravili pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani sledeči ga: Vinko Štrukelj iz Ozeljana, Josip Jurca iz Volčiega grada pri Komnu, Anton Valič iz Skrilj pri Ajdovščini in Ivan Štepančič iz Renč.

Balkan ga je zmešal. — Finančni nadstrážnik Andre Drassmann v Červinjanu je prišel v sredo jutraj na goriški oddelk

finančne straže, kjer je javil, da je imenovan za državnega svetnika na Cetinju. Zahteval je obleko, da takoj odpotuje v novo službo. Ponudil se mu je takoj spremljevalec, da pokleta skupaj na Cetinje, — in šla sta v deželno umobolnico, kjer je dobil svojo novo službo »državnega svetnika«. — Videlo se je, da mu je čitanje vojnih poročil zmešalo pamet.

Ginljiva narodna požrtvornost. — V trgovino A. Gabršček v Trgovskem domu sta prinesla dva šolarčka K 1.50 kot vstopnino za današnjo veselico družbe sv. C. in M. — ker se veselice ne moreta udeležiti, a darujeta, kar sta si pritrkala od najnujnejših potreb. Imena nista hotela povedati, ker nočeta, da se o tem, kjerkoli kaj omenja. — To je lep, ginljiv in značilen pojav iz vrst naše mladosti. — O, naj bi bila vsa naša mladina prošnjena s takih duhom domovinske ljubezni!

Deželni šolski svet je imel danes sejo v Gorici.

Quo Vadis? — Vsak, le nekaj izobražen človek je čital ta prekrasni roman. Že vsebina je tako privlačna, da človek prav težko odloži knjigo. Še lepše in razumljivše pa nam podaja te lepe slike Central-Bio v Gorici. Nikomur ne bo žal, ako si ogleda to prekrasno delo kinematografske umetnosti. Pisatelj nam slika ta roman v takem razkošju, da se človeku zdi neverjetno, da je bilo že takrat ljudstvo tako nagnjeno k luksusu. Vse te slike, ki so posnete po opisu stare zgodovine nam kažejo tedanje noše, šege in navade ter tudi brezdelnost, preganjanje in nazadnje še areno, v kateri je dalo več prvih kristjanov svoje življenje. Slike so prav lepe in podučne, zato priporočamo, da si vsak ogleda to novost. Drugi del tega svetovnega romana, ki je še zanimivejši kot prvi, se prične predvajati v ponedeljek.

Akademijo priredé gojenke tuk. ženskega učiteljskega s sodelovanjem vojaške godbe dne 6. t. m. v dvorani Verdi (Pas-sagio Edline.) Vspored je zanimiv. Začetek ob 5.30. Čisti dobiček je namenjen podpornemu skladu za gojenke zavoda.

Za Narodni muzej so darovali: 1. Rudolf Drufovka, trgovec v Gorici, knjige: Regela za brate tretjega Odrna. Roč na knjižica» hogoljubnih Kristianov, Sveta vojska, Sveti Jožef, Sveti rožni venec. Petdeset zdihljajev, Jezus Kristus devicam, svojim nevestam. Mašne bukvice, Novi vsakdanji kruh, Tovarš pobožnega kristiana. 2. Ivan Laharnar, posestnik in skladatelj na Št. Viški gori, staro leseno čufaro. 3. Jos. Prijatelj, c. kr. vadniški učitelj v Gorici, nabral listine: Razlaga naravnega konstitucijskega patenta od 15. Sušca 1848. Sloveniji Slobodni (Prvi slobodni slovenski natis na Dunaju), Pouk, kako se ima ravnati pri volitvi poslancev za veliki zbor v Frankfurtu, Mainškim, Oglas mojim ljudstvom (iz l. 1848), Slovanski zbor (1848 l.), Le sem Slovenci! (1848), Annunciatio alphabeti slavici communis (1848). — Odhor.

Društvo Gor. Slov. Foto-amaterjev in Tamburaški zbor G. S. M. v Gorici odpošljeta deputacije k jutrajšnjemu izletu, ki se bo vršil na Ajševico. Člani in članice društva in zbora vdeležite se zleta in pridružite se deputacijam. Zbirališče na trgu sv. Antona, pred zvezdo ob 3. uri popoldne. — V slučaju slabega vremena se vrši mesto zleta od 2.—5. pon. tamhuraška vaia. Na svidenje! — Odbor.

18 letna služkinja pod vozom. — Včeraj popoldne ob 3. uri je na Korsu pri mestnem vrtu prišla pod voz, v katerem se je peljal dr. Pitamic, neka služkinja. Prenesli so jo hitro v bližnjo lekarno. Eno roko ima vso odrto. Potem so jo odpeljali v bolnišnico.

Služkinja se piše Marija Dreossi in služi v ulici Morelli pri Nataliji Bukovič. Baje je malo gluha. Steje 18 let. V bolnišnici so konstatirali nožranje poškodbe.

Zabavlja, misli najbrže, da mora zabavljati sodnikom in redarjem ter ne upošteva, da ti le vršijo svojo dolžnost. — neka Neža Arbanasova. Sodnika v Gorici je žalila, zato je dobila teden dni zapora in dva posta, žalila pa je tudi redarje in tam je tudi ujela kar jej pritiče to je 2. ur zapora. Če bo zabavljala še naprej, se ne reši kmalu zapora. Morda pa zabavlja v ta namen, da je potem lepo na miru v zaporu.

»Dol z Italijo!« — Fran Brezigar je nekoč zakričal »Dol z Italijo!« Tukajšnja policija ga je obsodila radi tega na 30 K globe. Brezigar se je pritožil na namestništvo, ki je pa utok odbilo in tako je Brezigarju naloženo premišljevanje o tem, da se ne sme zaklicati: Dol z Italijo! — Če bi bil zakričal »Živio Italija!« bi ga tudi zaprl. Torej ne »dol« ne »živio Italija!« Italija mora imeti mir.

Pet vojaških beguncev na en dan. — V Italiji se je predstavilo v ponedeljek oblasti 5 vojaških beguncev iz naše dežele. Dva sta ušla iz Gorice od 47. polka, dva iz Kobarida, eden iz Tolmina. Že neverjetno, koliko vojakov beži čez mejo. Zanimivo, da sta mogla dva begunca iz Gorice v vojaški obleki lepo mirno čez mejo za Krminom, ne da bi ju kedo ustavil!

Detomora je bila obdolžena Ana Magajne s Cerkljanskega in proti njej je bilo uvedeno kazensko postopanje. Preiskava je dognala, da ne gre za detomor marveč za prikritje poroda. Magajne je prišla pred tukajšnje okrajno sodnijo, kjer je bila obsojena na mesec dni zapor.

Če se žena napije.... — V ulici Barzellini je kričala sivoča neka Franca Vojška, rojena 1884, da hoče umreti na vsak način in zavžila je neko tekočino. Poklicali so dr. Morpurgo, ki je konstatiral, da se je hotela žena zastrupiti. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer se jej je polegla — pijanost. Njen mož je uslužben v bolnišnici usmiljenih bratov. Rekel je, da ona večkrat napravi take komedije.

Za pobeglim Rozino se je konstatiralo malverzacij okoli 33000 kron. Kje je Rozina, se ne ve nič. Pri dosedanjem preiskovanju se je že videlo, kako se je zapupalo Rozini, ki si je pa tudi znal s svojo zvitostjo pridobiti zaupanje pri svojih predstojnikih.

Sedemdeset vinarjev za vojake na meji. — Vojno ministerstvo je objavilo račun o zbirki za vojake na meji. Zbirka je znesla čedno vsotico 1.206.282 K, a kljub temu so bili mnogi vojaški razočarani. Vojaki so dobili dne 20. dec. za »božično darilo« — sedemdeset vin. in 15. februarja še 1 K 46 vin.; le četrtina vojakov v »težji službi« je dobila za posladkanje — pet kron. Mnogo komandantov denarja niti razdelilo ni in so le »izboljšali« menažo, česar ni nihče čutil.

Najden je bil zlat obeseč. — Zgubitelj naj se oglasi pri upravnistvu.

Odpri lekarni. — V nedeljo popoldne hoste odpri v Gorici lekarni Cristofolletti-Gliubich. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 6. do 13. t. m.

Domača politika.

Rekurz goriške občine — odbit. — Volilni imeniki za dopolnilne občinske volitve v Gorici lansko leto so bili razgrnjeni v vpogled volilec samo 14 dni. Nemški tekst statuta določa jasno razgrnitev volilnih imenikov skozi 4 tedne. Ker so nekateri volilci to zahtevali in je bilo namestništvo mnenja, da imajo prav, se je občina pritožila na ministerstvo, katero je utok odbilo, češ, da gre tu za prenešen delokrog, v katerem odloča namestništvo. Občina se je obrnila na upravno sodnijo in v razpravi v sredo je ta odbila utok obč. goriške; motivacija pravi, da pripravljane volitve je eminenten državni interes in je občino v izvršitvi volitev smatrati za zastopnika namestništva. Druge interpretacije ne pripuščajo niti goriški mestni statuf. Što je za stvar v prenešenem delokrogu in tu je bilo namestništvo gledé končne odločbe zadnja instanca. — Magistratni juristi so bogatejši za eno bla-mažo.

Zmešan »Corriere«. — Ta laški listič, glasilo vladajoče klike v Gorici, je prišel čisto ob pamet radi članka grofa Coroninija v »Grazer Tagblattu«. »Soča« je samo konstatirala, radi česa se tako jezi »Corriere« na grofa, ne pa da bi se postavila pri tem niti v najmanjši meri na stran gospoda grofa. Samo konstatirala je nekaj — sedaj pa kažejo tri zmešanici, da ima grof prav gledé njih pri »Corrieru«; kajti intelektualno ne stoji visoko oni, ki more iz našega člančiča sklepati, da smo dali prav Coroniniju gledé njegove trditve o intelektualni vrednosti avstrijskih Italijanov. Naj le preberejo še enkrat laški go-

spodje pri »Corrieru« našo notico, bodo videli, kako so se zopet urezali.

Na grob Verdijev bodo romali Italijani v kraljestvu počastit velikega svojega glasbenika ob stoletnici, kar se je rodil. V Milanu se je osnoval v ta namen poseben odbor. Lepo je to, Italijani znajo častiti svoje moze. — Tukajšnji »Corriere« pa vabi tudi goriške Italijane, da bi poromali z onimi iz kraljestva na grob Verdijev. Nihče pa ne verjame, da bi gnala Corrierovce v Italijo ravno želja počastiti spomin Verdija! Včasih je politična oblast že prepovedala Corrierovcem take izlete v Italijo.

Narodna obramba.

Ciril-Metodovi podružnici in »Sokol« v Podgori prirede v nedeljo, dne 6. aprila t. l. opereto v 3 dejanjih: »Kovačev študent« s spremljevanjem orkestra. Veselica se vrši v dvorani g. Št. Bregant, tik želez. mosta. Začetek ob 4. uri pop. Po predstavi javni ples. Vstopnina I. se-dež 1 K, II. sedež 60 vin., stojišče 30 vin. Pri predstavi in plesu igra vojaški orkester.

Naše užigalice. — Iz mesta: Iz srca mi je govoril dopisnik v sobotni številki, podžigajoč Slovence in Slovence, naj kupujejo užigalice družbe sv. C. in M. Pa tudi dolžnost prizadetih trgovcev je, da imajo v zalogi vedno Ciril-Metodove užigalice ter morejo z njimi postreči slov. občinstvo. Kdor bi jih ne imel, tega ni smatrati za slovenskega trgovca! Da bi kak trgovec usiljeval drugo blago Slo-vencem in Slovenkam, ko zahtevajo druž-bine užigalice, to si slovesno prepovedu-jemo. Istotako morajo naročiti nemudoma Ciril-Metodove užigalice vsi oni laški tr-govci, ki so jih dosedaj imeli pa so jih opustili, ker so jim bile usiljene druge! Drugeče ve vsak zaveden Slovenec in Slovenka, kaj je storiti. Pozivljamo po-novno slov. občinstvo, naj kupuje le už-i-galice za družbo sv. C. in M. Te služijo naši narodni obrambi. Vsak pa ve, kake važnosti za goriške Slovence je na pri-mer Narodna šola v Gorici ali pa ona v Krminu.

Prosveta.

Gostovanje ljubljanskega slovenskega gledališča v Gorici prične v nedeljo 6. aprila. Prva predstava v Trgovskem Do-mu bo torej v nedeljo zvečer, in sicer se uprizori velika burka »Uboga para«. Sodeluje vojaška godba.

V torek 8. aprila se uprizori zname-nita Sudermannova drama: »Tiha sre-ča!«. Nadaljni repertoar prih. tedna je: Molnarjev »Vrag«, Kadelburg: »Go-spod senator«, francoska veseloigra: »Mala čokoladarica«, Dr. Gradni-kova prireditev: Sembinelli: »Ljube-zen treh kraljev. Hauptmann: »Voznik Henšel«. Program je zani-miv in pričakovati je povoljnega obiska.

Pošta in ljudska prosveta. — Kakor javlja »Revue«, se bavi uprava belgijskih pošt z velikim projektom, kako bi pora-bila organizacijo poštne službe za širjenje prosvete v ljudstvu. Vsi, tudi najmanjši poštni uradi, bodo dobivali ljudske knjiž-nice, v katerih se bodo dobivale knjige brezplačno za čitanje, samo vsakdo, kdor se hoče okoristiti te ustanove, mora vložiti tri franke jamčevine; tako bi dr-žava ne imela nobene škode, ako se kaka knjiga izgubi. Početni poštni uradi si bodo od časa do časa zamenjavali med seboj knjige. Tako se dela v naprednih dr-žavah.

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Dolenje Branice. — V nedeljo (t. j. 6. aprila 1913.) ob 3¹/₂ uri popoldne se bo vršil v čitalnici redni letni občni zbor bralnega in pevskega društva »Branica«. Dnevni red po pravilih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ciril-Metodova podružnica za Sv. Križ-Dobravlj-vel. Žablje vabi k vese-lici v nedeljo, dne 6. aprila 1913 v dvorani g. Ferjančiča v Sv. Križu. Vspored: 1. V. Parma: »V petju oglasimo...«, moški zbor s spremljevanjem klavirja. 2. Dr. A. Schwab: »Dekletce, podaj mi roko«, me-šan zbor. 3. J. Kocjančič: »Le nocoj še luna mila...«, moški zbor. 4. H. Vogrič:

»Temu treba se odvadit...«, kuplet s spremljevanjem klavirja. 5. Dr. A. Schwab: »Slanica«, moški zbor. 6. Fr. Korun: »Potrkali na okno«, moški zbor. 7. A. Linhart: »Županova Micika«, vese-loigra s petjem v dveh dejanjih. 8. Davo-rin Jenko: »Na tujih tleh«, ženski zbor s spremljevanjem klavirja. 9. *** »Bera-čeve skrivnosti«, kuplet s sprem. klavirja. 10. *** »Zamenjena nevesta«, ali »Tudi Suštar ima srce...«, šaljev prizor s pet-jem. Po veselici ples. Med vsopredom in pri plesu udarjajo tamburaši iz Dobraveji. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina k veselici 40 vin., s sedežem 1 K. Ker je či-sti dobiček namenjen prekornisti Ciril-Metod. družbi, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi veselčni odsek.

Ciril-Metodova podružnica v Sv. Križu nam priredi v nedeljo zopet lepo veselico, deloma s spremenjenim in ob-širnejšim vsopredom kot na Vel. pon-deljek. Ta dan je, kakor znano, priredila Ciril-Metod. podružnica veselico, ki je vspela v vsakem oziru najboljše, dasirav-no tujcev radi slabega vremena ni bilo. Veselični odsek je sklenil, da se veselica ponovi, in to na željo domačinov, pa tudi okoličanov, katere je vreme zadržalo doma, da se veselice niso mogli udeležiti. Vse one, kateri so bili namenjeni že na Velikonočni pondeljek v Sv. Križu k Ciril-Metod. veselici, vabimo naj prihite 6. t. m. in naj položijo svoj: mal dar, domu na altar.

Pa tudi oni, ki so že videli »špas«, naj prihite v polnem številu.

Pa še nekaj! — To pa povemo bolj skrivnostno: Pripravlja se, kakor čujemo grozno bombardiranje, (pa ne Ta-raboša, ker tam imajo Črnogorci dovolj opravila) — ampak bombardiranje važne slovenske trdnjave. Želeti bi bilo, da se vsi udeležijo bombardiranja. Toraj, v nedeljo 6. t. m. na veselo svidenje pri Ci-ril-Met. veselici v Sv. Križu!

Sokolski vestnik.

Sokolov pešizlet na Ajševico se bo vršil jutri t. j. 6. t. m. Odhod točno ob 2 popoldne. Zbirališče pred kavarno »Cen-tral«. Na Ajševici pri Komelu daljši od-mor. Ob 6 uri zv. skupen povratek čez Kronberg. Pritije v civilni oble-ki. Gostje dobrodošli! V slučaju slabega vremena se izlet prenese na prihodnjo nedeljo. Na zdar!

Sokol v Sežani bo imel 25. maja t. l. (nedelja) svoj I. zunanji nastop, združen z veliko veselico. Ves gornji Kras se že se-daj živo zanima za to prireditev, ki ima dokazati, da je v Sežani čvrsto, krepko sokolsko gnezdo, da ima naš Sokol smer, samozavesten polet, trdno, nezlomljivo perot. Vstrajno se že mesece vežba v te-lovadnici, pridno razvija veselični odsek svoje priprave, neutrudno vabijo Sokoli na svojih zletih iz Sežane v bližnjo in od-daljenejšo okolico občinstvo, ki gotovo ne zamudi lepe priložnosti, ter bo pomagalo ob enem položiti prvi kamen za zgradbo lastnega sokolskega doma. 25. maja v Sežano. — Naša dolžnost je, da bomo in čujemo bolj kot kdaj poprej nad So-kolom, ki mu branijo k luči, k solncu!

Gospodarske vesti.

Jadranska banka. — Dne 30. marca t. l. ob 10. uri popoldne se je vršil VII. redni občni zbor delničarjev Jadranske banke v Trstu. Zborovanje je vodil pred-sednik banke, njega ekselencja Niko baron Nardelli. Čista bilanca per 31. 12. 1912 iz-kaže sledeče stavke: Aktiva: Gotovi-na v blagajni K 971.836'50, menice K 7.207.618'10, vrednostni papirji kron 2.218.030'81, konzorcijski posli kron 360.922'12, dolžniki K 22.196.575'64, ne-premičnine (bančna poslopja v Trstu, Spljetu in Šibeniku) K 670.862'40, inventar K 98.606'86, prenosne stavke K 175.310'95, skupaj K 33.899.763'38. Pasiva: delniš-ka glavnica 8.000.000 K, rezervni zakladi K 642.283'58, vloge K 6.556.868'72, upniki K 18.018.507'36, nedvignjena dividenda K 1.847'50, čisti dobiček K 680.246'22, skupaj K 33.899.763'38. Kakor iz pregleda razvoja razvidimo, je Jadranska banka tudi v pre-teklek letu lepo napredovala; skupni pro-met je znašal K 1.457.379.822'58 (lani K 913.107.548'58). — Jadranska banka je ot-vorila v minolek letu dve novi podruž-

nici in sicer v Kotoru in Metkoviću, in je s tem razširila mrežo svojih podružnic na 8. Podružnico v Kotoru je pridobila banka s tem, da se je z njo fuzijonirala že dolgo vrsto let obstoječa dobro vspevaloča Hr-vatska bokeljska štedionica. Predlog up-ravnega in nadzorstvenega sveta glede razdelitve čistega dobička je bil enoglas-no sprejet in se bo de izplačala za leto 1912 kakor lani 6¹/₄% na dividenda t. j. K 25 po delnici (glej današnji inserat). Di-videnda je plačljiva od danes pri blagaj-nah banke v Trstu, Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Šibeniku, Spljetu in Zadru. V dopolnitev nadzorstve-nega sveta Jadranske banke je bil eno-glasno izvoljen gospod Dr. M. G. vitez Domenego, zastopnik generalnega ravna-telja c. kr. priv. južne železnice itd. na Dunaju.

Vipavska železnica je imela dohod-kov tekem lanskega leta K 206.600 (44.339 več od prejšnjega leta).

Goriški tramvaj je inkasiral tekem lanskega leta 147.919 K (7840 K več nego prejšnje leto).

Škol. leta strokovne nadaljeval-ne šole za zidarje v Renčah se je izvršil na Belo nedeljo popoldne. V primerno okrašeni šolski dvorani se je zbralo mno-go občinstva, zid. učencev ter gospode iz Gorice in bližnjih vasi. Predsednik kura-torija g. Angel Trojer pozdravi navzoče, zlasti odposlanca okr. glavarstva g. Jos. Znidarčiča, okr. komisarja, dalje zastop-nika okr. šol. sveta g. nadzornika dr. Jos. Pavlina, ravnatelja moš. učiteljskega g. Vek. Bežeka in drugo navzočo gospodo. Vodja šole je poročal o stanju šole. Po-namemo, da je šola 3 razredna, katero je je obiskovalo 58 učencev; učiteljstvo je gg. Vižintin Rudolf, vodja in Pet. Nemic za merkantilne predmete, g. Anton Ferlat za strokovno risanje in stavbarstvo. Podpo-ro dobiva kuratorij od države, naše deže-le, občine Renče, okraj. šol. zaloga in trg. in obrtne zbornice v Gorici. Obisk in učni vspeh šole je dober. Odlikovanih je 14 učencev. Po poročilu voditelja je upravitelj občine g. A. Trojer v svojem govoru po-udarjal važnost te šole za obrtne učence in občino Renče. Odposlanec okr. glavar-stva g. komisar Jos. Znidarčič je v za-ključnem govoru zlasti priporočal učen-cem, da si pridobljene nauke in spretnosti ohranijo in spopolnijo sebi in splošnosti v korist. Konečno je v izbranih besedah po-zval navzoče na trikratni živio! ljubitelju in zaščitniku šolstva presvetlemu cesarju. Z odpoto cesarsko pesmijo je bila po-membna slavnost zaključena. — Navzoči so si ogledovali razstavljene šolske izdel-ke, ki kažejo, da učitelji in učenci vestno vršijo svojo nalogo. Zidarska šola pa je in bo de velike važnosti ne samo Renčam temveč narodu sploh. Od nje in sorodnih obrtnih šol dobiva naš narod prepotrebno strokovno in duševno izobraženo obrtni-što. —

Kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Danica« priredi v nedeljo 6. t. m. izlet k veselici v Podgo-ro telovadnega društva »Sokol« in družbe sv. Cirila in Metoda. Gosp. člani so uljud-no vabljeni, da se v polnem številu ude-leže. Sestanek na veseličnem prostoru ob 3 in pol. Obenem se naznanja, da priredi naše društvo 13. t. m. izlet v Ajdovščino. Natančen odhod se naznani pravočasno.

Kolesarsko društvo »Danica« na-znanja, da priredi 27. t. m. izlet v Italijo skozi Gradišče, Palmonovo, Videm in na-zaj. Natančen odhod se naznani pravo-časno. Tim potom naznanja, da priredi na binkoštni pondeljek t. l. izlet k slavnosti bratskega kol. dr. »Ilirija« v Gorjanskem.

Vinarska in gospodarska zadruga v Dornbergu

vabi svoje člane

k rednemu občnemu zboru

dne 13. aprila t. l.

ob 3. uri popoldne

v prostorih g. Karla Kerševanija.

Dnevni red po pravilih.

122-1

Razne vesti.

Velikanski požar v papirnici Gratwein pri Gradcu. — Dne 3. t. m. ob pol 11. uri zvečer je začela goreti papirnica Leykam Josefthalske družbe v Gratweinu, to je dvoje poslopij velikanske tvornice. Ob 10. uri 15 minut so zapazili, da šviga plamen iz enega velikanskih papirnih skladišč. Tvorniška požarna bramba je takoj gasila, a požar, ki se je strašno hitro širil, ni mogla zadušiti, marveč zažgalo se je tudi drugo skladišče papirja. Zgoreli sta skladišči papirja, ki je vsako 60 metrov dolgo in 10 metrov široko. Eno skladišče je iz lesa zgrajeno, ki je hitro gorelo; drugo skladišče je židano, a tudi tu je papir hitro gorel. Več kilometrov daleč je bilo svetlo kakor podnevi. Skladišči sta popolnoma zgoreli. Zgorelo je 200 do 300 železniških voz papirja, a je škoda večinoma po zavarovanju pokrita.

Koliko ozemlja so zavzele posamezne balkanske države. — Srbski tiskovni urad prinaša statistiko, koliko ozemlja so zavzele posamezne balkanske države v balkanski vojni. Po tej statistiki so zavzeli Srbi in Črnogorci 62.000 km², Bulgari 55.000 km², Grki 30.000 km².

Koliko ladij se pogubi v enem letu. — Po statistiki »Bureau Veritas« se je leta 1912, kolikor je do sedaj dognano, 838 morskimi ladjami popolnoma pogubilo, in sicer 510 jadernic s 216.177 čistih ton in 328 parnikov s 612.450 kosmatih ton blaga. Med njim je bilo 39 nemških: 20 parnikov in 19 jadernic. Potem še kaže statistika 5798 ladij, ki so bile poškodovane vsled raznih neizgledov, kot požar, naseda, kolizije itd. Med temi poškodovanimi ladjami je 607 nemških.

Avstroogrsko prebivalstvo po stanovitih. — Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v naši monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijskim in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb, v industriji pa 8.410.000; dalje: v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.000, v rudarstvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljenikov je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb.

Radi ponarejanja denarja so prišli v Trstu pred poroto mehanik R. Bevilacqua, livar Jaschi in inštalater Kohn. Vsi so Tržačani. Jaschija je zalotila policija, ko je delal petkronske komade. Falzifikati so bili lepi in celo v uradih so jih sprejemali. Bevilacqua je priznal, Kohn je tajil, Jaschi tudi priznal pa se skliceval na svojo revščino. — Porotniki so pod utisom naslikane bede in žalostnih razmer obtožencev zanikali krivdo in sodni dvor je obtožence oprostil.

Velikanski bančni polom v Nemčiji. Dolgov 30 milijonov. — V Kistrinu je propadla banka Puppe. Nepokrite dolgove cenijo na 25 do 30 milijonov mark. Veliko ljudi je vse svoje premoženje izgubilo. Lastnika propadle banke, Puppe in sin sta pobegnili. Sin je oblastem iz Berlina naznanil konkurz. Sodijo, da sta se propadla bankirja usmrtila.

Srbi padli pred Odrinom. — Bolgarska vlada je določila termin 14 dni za prevoz trupel srbskih junakov v domovino, ki so padli pred Odrinom.

Morilec grškega kralja Jurija je jetičen. — Morilec Skinasa so preiskali zdravniško in konstatirali, da je jetičen. To kaže tudi njegova žalostna slika po ilustriranih listih.

Epidemije v Srbiji in Bulgariji. — V Srbiji je razširen tifus, v Bulgariji pa črne koze. V Negotinu je umrlo za tifusom 500 turških ujetnikov.

Pogodila je. — »Povejte mi, draga tetka, zakaj na Angleškem kraljice navadno boljše vladajo nego kralji?« je vprašala bourbonska vojvodinja dvorno

damo Mentnou. Ta je odgovorila: Zato, ker za časa vlade žen vladajo možje, za vlade mož pa žene.

Red iz Afrike. — Pariški listi pripovedujejo veselo anekdoto o nekem bogatem pariškem trgovcu, ki je bil v avdijenci pri predsedniku francoske republike, da dobi dovoljenje nositi neki red, katerega mu je dalo neko črno afrikanstvo veličanstvo. Poincaré je vprašal trgovca; kakšen red? — Odgovor: Zlat prstan, na katerem visi rdeča amajla. Mislim, da ne bo zaprek, da ne bi smel nositi tega reda. Predsednik: Ne, ne, le nosite ga. Samo ne smete pozabiti, da treba nositi tuja odlikovanja tako, kakor jih nosijo v deželi, iz katere so došla. Ako bi red nosili drugače, bi bilo to žaljenje za vladarja, ki vam ga je poslal. Trgovec: Podvržem se štatutu o tujih redovih. Predsednik: Torej boste utaknili prstan skozi nos, ker kakor vem, v Afriki nosijo redove tako.... Trgovec, vitez afriškega reda, pa se ni mogel odločiti za tako nošnjo reda, podarjenega mu od črnega veličanstva.

Število prebivalstva v Evropi.

Po najnovejših statističnih podatkih, obelodanjenih od posameznih evropskih držav, znaša celokupno število prebivalstva Evrope 433 milijonov 900 tisoč.

Od tega ima Rusija prebivalcev 117 milijonov, Nemčija 64, Avstro-Ogrska 51, Angleška 45, Francija 39, Italija 34, Španija 19, Belgija in Rumunija po 7, Evropska Turčija 5, Holandska, Portugalska, Švedska, Bolgarska po 4 milijone, Švica 3, Srbija, Danska, Grška, Norveška po 2 milijona.

Na kvadratni kilometer prihaja v Evropi 44 prebivalcev, največ izmed vseh delov sveta. V Aziji prihaja na kvadratni kilometer 20,6 preb., v Ameriki in Afriki po 4,5, v Avstraliji pa samo 0,8.

Najgostejše je razmeroma obljudena Belgija; tam prihaja na kvadratni kilometer 286 prebivalcev, sledi Holandija s 177 prebivalci, Angleška s 146, Italija s 120, Nemčija s 112, Švica z 91, Avstro-Ogrska s 76, Francija s 74, Rusija s 23, Norveška z 8 na kvadratnem kilometru.

Kar se tiče rodovitnosti, zavzema prvo mesto Rusija, kjer pride na 1000 prebivalcev 44 porodov; sledijo Ogrska 35,6, Italija 32,9, Avstrija 32,4, Nemčija 29,8, Holandska 28,6, Švica 25,2, Švedska in Angleška 24,8, Belgija 23,7, Francija 1,97.

Pulj.

Na dan 3. t. m. je bila določena pred okrožno sodnijo v Rovinju razprava proti bivšemu občinskemu eksekutorju Sellesu. Ta razprava pa se ni vršila, marveč je preložena na poznejši čas, ker treba zaslišati še nove priče. Tozadevnemu predlogu Sellesovega branitelja dr. Rismonda je sodnija ugodila.

Onih 10 bivših uradnikov je bilo oproščenih v Rovinju, kakor znano. Nastal je že med razpravo, ki je trajala 3 tedne, sum, da je kamora najela ljudi z namenom, da vplivajo na porotnike, da oprostijo obtožence, kar se je tudi v resnici zgodilo. Enega takega naganjača imajo že pod ključem. Zapletene so v to stvar baje celo do sedaj ugledne osebe.

Poroča se iz Pulja dalje, da so prišli na sled novim raznim malverzacijam. Vrši se preiskava, zaslišujejo se priče. Obetajo se nova razkritja, novi škandali!

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tisk: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič). Zalaga: Družba za izdajanje listov »Slovenec« in »Primorac«.

Syrup. Sarsaparillac
compos. a. ad. 1898.
Otrto izv. Stokholmska K. 100 in 100.

Liniment s sidrom Capot
compos.
Solomst. in Pain-Expeller s sidrom.
Solomst. ublažujoče
uporabno za vžigajočo pri preležanah,
revmatizma, protina itd. itd.
Stokholmska K. — 100, 100, 100.

Zelo znata boljšavinska tinktura
a. ad. 1898.
Za malverzacije in škandale.
Stokholmska K. 100.

Dobro se po lekarnah ali po zavarovalni od
Dr. RICHTERJEVE
lekarni »Pri zlatem levu« Praga I.
Elizabethská třída 6.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglaševalec se računa za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnost inšeriranja za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deseti (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inšerirajo. Škoda ni majhna.

Fotograf A. Jerkič slikal bo odalej pri slabem, temnem vremenu in tudi zvečer pri električni svetilki »Jupiter«. — Senzacionalna novost, krasen umetniški efekt!

Hiša v ulici Orzoni št. 34 A se odda takoj v najem. Obsega: 3 praktične sobe, kuhinjo, klet, podstrešje, dvorišče in vrt. Najemnina 64 K na mesec. 121-3

Slovenska šivilja se priporoča cenjenim damam in gospicam. — Izdeluje obleke in kostume po najnovejši modi Josipina Bregantič, ulica Caserma št. 5, III. nad. 417-1

Stanovanje se odda v najem v lepem kraju. Obsega 2 sobi in kuhinjo. — Poizvz se v Via Casa rossa št. 4.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

JADRANSKA BANKA

Občni zbor delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 30. marca t. l., je sklenil izplačati za leto 1912

6 1/4 % no dividendo.

Vsled tega se b. de izplačeval kupon št. 7 počenši od 1. aprila t. l. pri blagajnah banke v Trstu, Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Šibeniku, Splitski in Zadru s

K 25

TRST, dne 31. marca 1913.

120-1

UPRAVNI SVET.

ZAHVALA.

O priliki smrti našega nepozabnega

VIKTORJA

veže nas dolžnost, da se tem potom zahvalimo vsem prijateljem in znancem, kateri so se na katerikoli način trudili, da so lajšali gorje pokojniku.

Posebno nas veže neizmerna dolžnost zahvale gospej Franji Nussdorfer, katera nam je bila glavna opora v teh britkih urah.

Imenoma bodi izrečena posebna zahvala: preč. duhovščini za dušno uteho ob času bolezni ter za spremstvo k zadnjemu počitku. — G. dijakom-sošolcem na čelu z g. profesorjem Košnik za spremstvo ozioroma za prenos dragega na pokopališče, za podarjeni krasni venec ter za gniljivi govor g. dijaka-prijatelja. — Domačemu g. nadučitelju in pevcem za gniljivo petje, darovalcem prekrasnih vencev in nositeljicam istih, ter sploh vsem, kateri so pripomogli, da se je vršil pogreb na tako lep način ter nam s tem lajšali neizmerno žal.

AJDOVŠČINA, dne 4. aprila 1913.

Družina Repič.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrirana zadruga z neomejenim jamstvom

v likvidaciji

vabi svoje p. n. gg. člane na

izredni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dne 12. aprila t. l. ob 10. uri predp. v zadruginih prostorih

DNEVNI RED:

1. Odobritev poravnave s poroki Mizarske zadruge;
2. Odobritev doplačilnega računa v smislu § 38. pravil;
3. Slučajnosti.

V GORICI, dne 2. aprila 1913.

Likvidacijski odbor.

Epileptični bolniki

najdejo pomoč in zdravje v novem načinu zdravljenja »Kdor rabi pomoč, naj se obrne na naslov: Arztilche Ordinationanstalt, Budimpešta, V., Grosse Kronengasse 18.

Napredek vede!

Najenergijnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

- K. RUBIN CASILE -

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s

N. Casile.

Konfeti Casile

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cevč (silinge) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zaščevanje urina, sluzaste tokove itd. — Škatlja konfeti Casile K 4—.

Jorubin Casile, najboljši protisifilitično in poživljajoče kričistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semen, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojalec urinovne kisline itd. — Škatlenica Jorubina Casile K 350.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Škatlenica vbrizganca Casile K 350.

Kdor želi večji pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obračun pošto zastoj in z vsi rezervo. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofoletti in Tromba. 6-1

Občni zbor

Kmečke posojilnice v Prvačini

se vrši

dne 27. aprila 1913

ob 3. uri pop. v hiši št. 16.

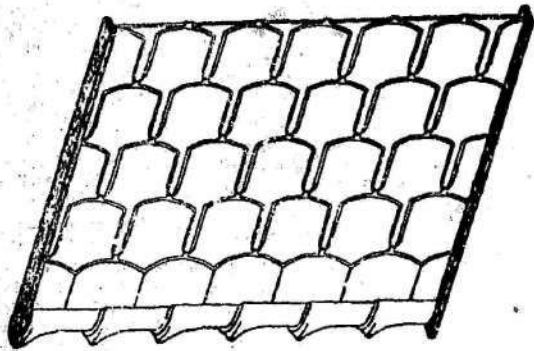
DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka.
3. Nadomestna volitev.
4. Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

Jutri v Podgori!

Patentovani sidro-strešniki

(Patent Anker Falzziegel.)

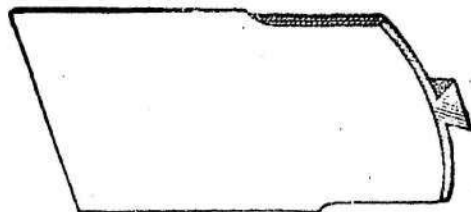
Nova, viharju in dežju kljubujoča kritba. Najednostavnejše, najlažje in najcenejše strešno kritje. Ni potrebno ne privezovati, ne pribijati. Kritba skoraj dvojnata, valed tega varuje pred mrazom in vročino. — Sidro strešniki se pripravljajo iz najboljšje tvarine na najnovejših strojih, na najpopolnejši način.

Glavni zastopnik za Gorisko, vipavski in tolminski okraj ter za Kras:

tvrdka z železino

O. Zajec - Gorica,

Gospodska ulica št. 7., telefon št. 107.

Kje se kupi dobro in najcenejše gotovo obleko?

C. kr. priv.

kroji

Strokovna krojačnica za izdelovanje oblek za vsaki stan, po najnovejšem kroju. Največja zaloga blaga in gotovih oblek.

Podpisani priporočam sl. občinstvu, da si ogleda mojo bogato zalogo. Prepriča naj se vsakdo sam, da vdoči edino v moji trgovini dobro in najceneje blago na meter, kakor tudi gotove obleke za gospode, dečke in otroke.

M. POVERAJ

Gorica, Travniki šte. 5.

Kje se kupi dobro in najceneje blago na meter?

Ljubi moj kam greste?

k BATJEL-U

v Gorico

Štolna ulica 2-4

po novo drokolo, Micka po šivalni stroj, Jo že po gramofon in Tinče po kmet. stroj.

Tam je velika zaloga in mehanika delavnica.

Prodaja na obroke. Ceniki franco.

Prvo Vacuum gorisko čistilno podjetje

Gorica, Via Ascoli št. 20.

Priporoča se za čiščenje novih stavb, javnih uradov, gledališč, cerkev, šol, sanatorjev, hotelov, kavarn, restavracij itd. — Pri privatnikih: osnaženje prahu na hišnih opravah kakor: strop, stene, preproge, zavese, pod, oblazinjeno pohištvo, draperije, postelje itd. — Namazanje in poliranje parketov ter čiščenje sip. — V shrambo se sprejema preproge proti mesečnemu plačilu in po zelo nizkih cenah.

Posluži se s proračuni in prospekti.

109-50

Slovinci!

Podpirajte in poslužujte se

Prve slovenske brivnice v Gorici,

Gospodska ulica šte. 1 (nasproti cmtu).

Postrežba solidna in snažna.

Za obilen obisk se priporoča

FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Suhe, lepo strugane
bukove in jelove palice (stile)
za metle

razpošiljata po nizki ceni od postaje Rakek

And. Paternost & sin

Dane pri Rakeku (Kranjsko).

101-2

IZIDOR NANUT

avtorizovana stavbena tvrdka

v Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

== Milioni ljudi ==

je odpravilo

Kašelj

hripavost, katar, začudenost, krčni in oslovski kašelj

Kaiserjevimi

prsnimi karamelami

z znamko 3 jelke.

6100 notarsko potrjen priznanj od raznih zdravnikov

in privatnikov, kateri jamčijo za dober uspeh.

Bomboni so jako lahko zaužitni in okusni.

Zavojski so po 20 ali 40 vin., doze po 60 vin.

Dobiva se v lekarnah pri G. Cristofolletti c. kr. dvorni

dobavitelj, L. Glubich, C. B. Pontoni, Ruggiero Kürner

A. de Gironeoli, v mirodilnici A. Mazzoli, v lekarnah:

Jurji Hus v Vipavi, L. Kusehen v Ajelu in Maks

Kozower v Ajdovščini.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku

OLIO DI FEGATO
DI MERLUZZO
PRIMA PESCA

Trskino (štokfišjevo) jetrno olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.

Izvirna steklenica tega olja naravno rmenne barve po K 140, bele barve K 2

Trskino železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nerazviti in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegie, preliše se vedno v mojem kem. laboratoriju, predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijska pljača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskim oljem.

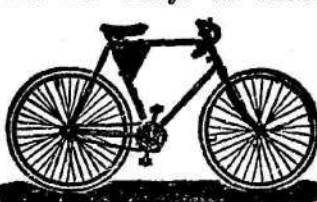
Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Kupujte samo dvokolesa „**Alfena**“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Proda se

pekarijo in prodajalno kruha na jako ugodnem kraju mesta. Naslov povè naše upravnistvo.

119-1

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga ==

== oljkinega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molitatie, Bari in Nica

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Krona — 96, 104, 112, 120, 128, 136, 144, 160, 180, 200, 240

za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga

mila in sveč.

Cene zmerne.

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drafovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rez rvní zakladi K 1.000.000.

Centrala v Ljubljani, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

v GORICI

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst deviz-valut. — Predujmi na vrednostne papirje. — Borzna naročila. — Srečke na obroke. — Eskont menic. — Vloge na knjižice po 4 1/2%, v tekočem računu po dogovoru. — Slavbeni krediti. — Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje. — Safes. — Promese za vsa zrebanja. — Nakazila v inozemstvo. — Kreditna pisma. — Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.